

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

- **Güneydoğu Anadolu Bölgesi**, [Türkiye](#)'nin yedi coğrafi bölgesinden biridir. Bölgede yaşayan vatandaşlarımızın konuşma dilleri ise şöyledir: Anadil kapsamında [Kürtçe](#):%54,4, [Türkçe](#):%45,6 - Günlük konuşmada en çok kullanılan dil: [Türkçe](#):%63, [Kürtçe](#):%37 (Kaynak: Türkiye'nin Etnik Yapısı-Ali Tayyar Önder). Güneydoğu [Torosların](#) güneyinden [Suriye](#) sınırına kadar olan yerleri kaplar. Yüzölçümü ve nüfusuyla [Türkiye](#)'nin en küçük bölgesidir. Bölgede etli ve baharatlı yiyeceklere sahip olan zengin bir mutfak kültürüne sahiptir.

İlleri

- [Adıyaman](#)
- [Batman](#)
- [Diyarbakır](#)
- [Gaziantep](#)
- [Kilis](#)
- [Mardin](#)
- [Şanlıurfa](#)
- [Siirt](#)
- [Sırtak](#)

Yeryüzü şekilleri

En küçük coğrafi bölge olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi iki bölüme ayrılmıştır. Bunlar, Orta Fırat Bölümü ve Dicle Bölümü'dür. Bölgeyi bölümlere ayıran sınır Karacadağ volkan konisinden geçer. Bölgede yükseltisi fazla olmayan ova ve platolar geniş yer kaplarlar.

Bölgenin kuzey kesiminde Toros dağ sırasının güney yamaçları ile birlikte ikinci bir kıvrımlı dağ kuşağı uzanır. Bölgenin ortasında 1938 m yükseltiye sahip sönmüş Karacadağ Volkanı yer alır. Bölgenin batısında ise Gaziantep Platosu üzerinde yükselen "Kartal Dağları önemli yükseklik yapar.

[Karadağ](#)'ın batısında [Harran](#), [Ceylanpınar](#) ve [Birecik](#) ovaları yer alır. [Dicle](#) nehri ve kollarının toplandığı Diyarbakır Havzası geniş olmayan ancak çok verimli bir ovaya sahiptir.

[Karacadağ](#)'ın batısındaki [Şanlıurfa](#), [Gaziantep](#), [Adıyaman](#) platoları [Fırat](#) ve kolları tarafından derin bir şekilde yarılmıştır. [Karacadağ](#)'ın doğusu ise daha engebeli bir yapı gösterir. Bu bölümün güneyinde Mardin-Midyat Eşiği yer alır.

Bölgenin iki önemli akarsuyundan biri olan [Fırat](#), kaynağını [Doğu Anadolu Bölgesi](#)'nden alır. Bölgede ise [Toroslar](#)'dan gelen [Kahta](#) ve [Karadağ](#)'ğğdan gelen küçük akarsularla beslenir. Güneydoğu [Toroslar](#)'ın güneye bakan yamaçlarından birçok kol halinde çıkan [Dicle Nehri](#) ise bölgenin diğer önemli akarsuyudur. Her iki akarsu da [Basra Körfezi](#)'ne sularını boşaltırlar.

Bölgede doğal oluşumlu göl yoktur. Ancak [Fırat](#) ve [Dicle](#) üzerinde kurulmuş baraj gölleri bulunmaktadır. Bölgenin ve ülkenin en büyük baraj gölü olan [Atatürk Barajı](#) bu bölge sınırları içindedir.

İklim ve bitki örtüsü

Orta Fırat Bölümü: Bu bölümde Akdeniz iklimi görülür. Bölgenin içlerine doğru iklim karasallaşır. Kış sıcaklık ortalaması, Dicle Bölümü'ne göre daha yüksektir. Bölümün kış sıcaklık ortalaması 0°C'nin altına pek düşmez. Yağış en fazla kış mevsiminde görülür. Yıllık yağış tutarı 700 mm dir. Yaz aylarında yağışların azalması ve sıcaklığın yüksek olması kuraklığı arttırmıştır.

Dicle Bölümü: Bu bölümde karasal iklim etkilidir. Bölümde yazlar çok sıcak ve kurak, kışlar ise soğuktur. Bölümün yüksek kesimlerinde kar yağışları görülür. Kış mevsiminde sıcaklık 0°C'nin altına düşer. Bölümdeki yıllık yağış miktarı 500-600 mm dir.

Orta Fırat Bölümü: Bölümde yaygın olarak görülen bitki örtüsü bozkırdır. Bölümün yüksek kesimlerinde yağışın artmasına bağlı olarak meşe ormanları görülür.

Dicle Bölümü: Bölümün karakteristik bitki örtüsü bozkırdır. Bölgenin batısında bozulmuş Akdeniz iklimi görülürken, iç kesimlerde karasal iklim özellikleri görülür. En çok yağış kış aylarında düşerken yazlar sıcak ve kuraktır. Yıllık yağış miktarı 500 - 600 mm civarındadır.

Enlem, deniz etkisine kapınlık ve güneyden gelen sıcak hava kütlelerine açık olduğu için yaz sıcaklığı en yüksek olan bölgedir. Buharlaşıma şiddetinin fazlalığı kuraklığın çok fazla olmasına sebep olmuştur. Bu yüzden tarımda da en fazla sulamaya ihtiyaç duyulan bölgedir.

Ekonomi

Tarım ve hayvancılık

Bölge ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. Geniş düzlüklerin olması bölgede tarım için büyük bir avantaj iken, yaz kuraklığının şiddetli olması üretimi olumsuz etkiler. Tarımda sulamaya en çok ihtiyaç duyan bölge [lös](#) adı verilen çok verimli topraklar bulunur ve sulama iyi yapıp arttıkça ürün çeşidi de artmaktadır.

Türkiye'de en çok kırmızı mercimek ve antep fıstığı bu bölgede yetişir. Ayrıca [buğday](#), [pamuk](#), [keten](#), [susam](#), [nohut](#), [üzüm](#), batısında [zeytin](#), [incir](#), sulanabilen alanlarda yaz sebzeleri ile vadilerde [pirinç](#) yetiştirilmektedir.

Bölgede ağırlıklı olarak küçükbaş hayvancılık yapılır. Çok az miktarda sığır da vardır. Canlı hayvan ticaretinin gelişmiş olduğu bölgede hayvansal ürünler önemli gelir kaynağıdır.

Yeraltı zenginlikleri

Bölge yeraltı kaynakları bakımından oldukça zengin sayılabilir. fosfat ve linyitin yanında bölgede petrol de çıkarılır. [Batman](#), [Diyarbakır](#) ve [Adıyaman](#)'da [Türkiye](#)'nin önemli [petrol](#) yatakları bulunur ve [Batman](#) rafinerisinin işlediği petrol bölgeden sağlanır.

Endüstri

Sanayi en çok batı bölümünde gelişmiştir. [Gaziantep](#) en büyük sanayi merkezidir. [Dokuma](#), iplik, giyim, [halı](#), [kilim](#), battaniye, [un](#), unlu gıdalar, tarım makineleri, [içki](#), [zeytinyağı](#), [sabun](#), [deterjan](#), [çimento](#) ve rafineri başlıca sanayi kollarıdır. Bölgede madenî eşya yapımı da gelişmiştir.

Turizm

Bölge, Anadolu'nun en eski kültürel yerleşim merkezidir. Kısıtlı oranda yapılan turizm faaliyetleri daha çok tarihî kalıntılar ve inanç turizmi ile olmaktadır. Adıyaman ilinde [Nemrut Dağı](#) Millî Parkı, [Diyarbakır](#) kent surları ve özellikle de *Peygamberler Şehri* olarak adlandırılan [Şanlıurfa](#) başlıca turizm merkezleridir.

Ama Şanlıurfa Mekke'den çok uzaktır . Peygamberler Şehri dense mümkün olur mu ? sorusuna cevap vermek istiyorsanız sitedeki vikipedistlerden bilgi alın.

Nüfus ve yerleşme

Nüfusu en az olan bölgemizdir. Ancak doğum oranının yüksek, yüzölçümünün küçük olması nüfus yoğunluğunun fazla olmasına sebep olmuştur. Dicle bölümü ve özellikle [Diyarbakır](#) Yöresi yoğun nüfuslanmıştır. Yağışın azaldığı düzlüklerde nüfus azalır. Bölge diğer bölgelere göç veren bir bölgedir. Ayrıca mevsimlik işçi göçleri de olmaktadır.